

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár Vizi-utca, 231. szám, első emeleti szoba.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ara évnyelvre 3 ft o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STRIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, okt. 8-kán.

(D) Már a lutiról sem lehet beszélni, hogy az ember gondolatja vissza ne repüljön a politikára.

Tiszta nap volt, ott a sétatérén süttetők magunkat, midőn compagnonokkal nemzetünk s benne minmagunk elszegényedéséről folyván a beszéd, ő mondá: „vegyünk sorsjegyet, kísértjük meg a vakszerenését!” Én csak azt várva a szerencsétől a mire rászolgálók, csak oly sorsjegyeket vettem életemben, melyek szent célra voltak szánuva, mint a szegény horvátoké.

Nem vagyok barátja a szerencsejátékoknak.

Barátom mondá, hogy ő birt egykor egy sorsjegyet, s igen sok izgatótságnak volt miatta kitéve, midőn olykor 17,145 számú sorsjegy birtokában olvasnia kellett a lapokban, hogy 17,146 — jött ki nyerőszámul. Közel látszott járnai a szerencse hozzá, s egyetlen szám miatt mily messze járt!

A forradalmi politika ily sorsjegyet osztá ki Napoleon császár a békületlen népek közé, évek óta mindig történik egy-egy nagy vonás. Első nyeméren volt az oláh fejedelemségek uniója. Midőn Kuza meg lön választva, látták a többi népek, hogy oda ült a vaksors. Ujra kiosztattak a sorsjegyek. Megtörtént a huzás. Szárdinia elnyerte Lombárdiát. A forradalmi többi népek ujra csak a végre nyerdőnek hirdetett sorsjegyek reményével maradtak. Ujra huzás történt, a vakszerencse a római legatiónkat ütötte. És megint huzás történt. Garibaldi jól kavarta a golyókat, Nápoly és Szicília nyert. És itt ujra megáll egy ideig a játék. Hányszor lehetett a legnagyobb izgalomban szegény Velence, midőn most 17,146, majd 17,144 jött ki, s az az ominosus 5-ös szám mindig elmaradt.

Most közelebből azt hitte, hogy már szinte csak az ő számgyőléja maradt meg a forradalom urnájában, s így mulhatlanul ki kell jönni. Ámde az európai nagyhatalmasságok kezdik megenni e nagy politikai sorsjátékot, s egy sereg kozákkal megfenyegeték a játszókat.

Megállott itt a nápoleoni politika; visszalépett-e? azt alig hiszszük. Inkább azt képzeljük, hogy a sorsjáték helyett a kártyajátékot fogja alkalmazni, a kártyaművészetnél pedig éppen a kozákok *) szokták elősegíteni a nyerést.

Kolozsvár, okt. 5-kén.

(D) Ez alkalommal, midőn lapjaink azon sok részben classikus beszédekhez hozzák, melyeket az odahívott magyar urak tartottak az ausztriai államtanácsban; nem lesz helytelen egy tekintet vetnünk hazánkiai ottani működésének jellemére és elvi eredményére.

Sokan azt fogják mondani: bölesebb dolog volna hallgatni oly tér elfogadóról, mely tér a magyar királyság intézvényei szerint nem létezik; és hallgatni legkönnyebb dolog is volna, ha a journalistika feladata nem az volna, hogy a napok történelmi tájékozta elméletileg is. Hallgattunk e arról, midőn képviselőink a nagy német gyűlésen megjelentek, holott e testület még idegenebb tér volt, melyhez csupán európai nemzetközi viszony kötött.

Ki lehet e vágni a magyar közjog történelméből azon momentumot, midőn annak tíz évi félretele után egy néhány merész férfi megjelent egy a magyarra nézve intézvényileg idegen terümenon, és ott, saját nevében nemzete királysági jogai visszaállításának szükségét bátran indokolá s védelmezé?

Ez oly történelmi momentum, melyet a publicistika irodalomnak ignorálni ugy sem lehet, ha bár amaz urak vállalkozását keresztül nézte, vagy attól mit sem remélt, s még kevesebbet várt volna is. Éppen az elcsüggedett hazai közvéleménynek külföldi lapokban akkor tájatt eléggé tolmácsolt bizalmatlansága, sőt isszonya miatt mondhatjuk résznek ama vállalkozást, midőn az alulról csak ke-

*) Kozáknak nevezik a magyar kártyások azokat, kik titkon a fő-kártyás kezére játszanak osztalék fejében.

resztül nézettek felülről igen könnyen történhető visszautasítást remélhettek.

A nélkül, hogy mi valamely párt szempontjába tegyük át magunkat, vagy pedig amaz urak működésének a nemzet egykor kivívott jogai érvényesülhetéséhez reményét akarnók kötni, annyit történelmi ténynek kell elismerni, hogy a magyar kérdésben, legalább a nemzet néhány tagja által egy nyilvános lépés történt; legalább szólottak valamit azok, a kik legkevesebbet kívánnak, s ez történelmi tény, a mi mint ilyen a nemzet történelmévé válik.

Ezen uraknak mindjárt legelső föllépésekor ki-tűnt, hogy szívökben a pragmatica sanctio alapján jogosult uralkodóház iránti ragaszkodással egy színvonalon áll a hazaszeretet, és hogy királyságuk jogát semmi esetre és legkisebb árnyalatban is megtagadni nem fogják, sem semminemű politikai alkuba nem bocsátandják. A haza jogai előtt teljesleg meghajolva nyíltan kimondák, hogy ők csak mint jó akaratu egyének vannak ott, s mint olyanok csak is saját nevében nyilatkoznak.

Midőn programjoknak a bizottmányi többséget megnyerék, s a program nyilvános előterjesztése megtörtént, azon minoritás, mely a mult egész jogok által szentesített alapját kirugva lábai alól egy tabula rasára akart alkotni új államböleletet; teljes erővel azon működött, hogy az általános többségi programtól a részletességekbe vigye át; ám ők csak az általánosságban maradtak, s ezáltal csak az ős legitimitás terét antcipálták nyilatkozataikban, melyen belül a részletek kiidomítása a nemzet többségének joga.

Ők csak a magyar királyság és dynastia közti kapocsnak a pragmatica sauctio szerinti létezését, s ezen viszony teljes visszaállítását mondák ki, utalván az újabb kor emberiségi vívmányainak az ős intézvények közé leendő alkalmazása, ős jogaink végleges restaurációjának kezésitése végett a birodalom összes tartományainak constitulása; s az idők által szükségelt szorosabb birodalmi kapcsok fenntartása végett a tartományoknak a birodalmat általában érdeklő kérdésekben központi képviselése — szükséges voltára. Ez általában érdeklő kérdésnek a had- és pénzügy tekintetét, a mennyiben a nyilatkozatokból kivehettük, s így ama nézetekben a magyar királyság autonómiájának a mult évtizedbeni fejlődése egy részben a birodalom jövő egységes fejlődésének alá van rendelve. A mit a 48-iki fejlődés szerint a had- és pénzügy saját miniszterium utján kezelése garántírozhatott volna reánk nézve, azt a majoritás elmélete szerint az összes ausztriai tartományok autonomikus lábra állítása s központi képviselése garántírozni jövére.

Ily szellemben lehet felfogni azonkörvonalt, mit a majoritás programja mellett szónoklók elmélkedése felállított, melyből ugy látszik, hogy ottan is a közigazgatás s magántörvénykezés, nevelés és vallásügy, nemzeti kereskedelem stb. nem a birodalmi egység föltételének; de az autonomikus jogok hatáskörébe esendőnek van tekintve.

E szerint a többségi program jelleme éppen nem csökönyösen conservatív, sőt a mennyiben jól láthatjuk, hogy a magyar szónokok egyenesen visszautasítják a patrimonial jogokat, még nem is csökönyösen aristocratikus, annyival kevésbé oligarchai; dacára annak, hogy a magyarokkal ellenséges egy pár lap mindent elkövetett arra, hogy a majoritás programjában egy clericalis-aristokratikus párt tigris körmet mutassa fel. E lapok a minoritásban azon szabadelvű demokratákat álmodozták, kik csaknem Blanc Lajos-féle ábrándos alapokon fognak ujra szervezni ezt a politizálás problémájává váltnak képzelt birodalmat.

De mekkora volt csodálásuk, midőn kitűnt, hogy az alkotmányos szabadság érzetét csak a többség képviseli, s hogy a minoritásból egyedül Mager ur akart volna valami olyast mondani, a miben a jog-érzet is egy sovány falatot nyerhessen.

Fel is zudultak a német lapok a minoritás ellen; volt lap, mely őket „utezapolitikus”oknak nevezte; s legnagyobb pártolók is megdöbbenve némultak el, midőn a minoritás hegye megszülte az

egeret. Egyedül az „Allg. Ztg.” nem csüggedett el, egyedül ő lát ma is megfordított szemüvegen, s ő hiszi, hogy valamely államot biztosabban megvéd a forradalomtól az erőszak, mint a jog.

Ez volt a magyar államtanácsosok működésének jelleme; de kérdés: mi ekkor annak eredménye?

Az eddigi eredményt mult fő cikkeinkben főtőlag említettük. Az eredmény ekkor csak is elvileges. Fel lön mutatva a világ előtt a magyar királyi korona területének autonomikus jogosultsága. E kérdésben szónokaink által világos fejtegetések tettek annyira, hogy nézeteik igazságáról nemcsak az államtanács nagy többsége, de az európai közvélemény is meggyőződött. És azóta a hírlapok még nagyobb lelkesedéssel s tisztább felfogással szólnak a magyar korona ős jogai mellett, s általában a birodalmi többség programját az összes európai irodalom méltánnyal és nagy pártolással fogadta.

Ennyit láttunk szükségesnek elősorolni s illetőleg taglalni. Nem akarunk elvívta bocsátkozni, az még most nem a saját feladata; csak egy közjog-történelmi mozzanatot látván régóta pangó közéletünk körül, azt és annak jellemét kívántuk constitirozni.

A kolozsvári nemzeti színháznál Széchenyi nevére alapítandó drámajutalomra Berkeszen f. é. június 10-kén tett adakozások gyűjteléket 107 f. o. é., és 10 db aranyat, mi-ről közelebből megtettük volt kimutatásunkat, a következő hazafiak adakoztak: Teleki Edvárd gróf 10 db arany. Péchy László 20 ft o. é. Sándor Elek 5 ft, Takács Zsigmond 2 ft, Viski Pál 1 ft, Kovács Elek 5 ft, Békési György 2 ft, Ketnei Mihály 2 ft, Pécsi Zsigmond 4 ft, Pap Simon 2 ft, Kászonyi Sándor 5 ft, Ujfalvi Ádám 5 ft, Móricz Sándor 2 ft, Váradi Imre 2 ft, Sárközi Zsigmond 2 ft, Hülli József 2 ft, Krizbai József 2 ft, Klapszia Arthur 2 ft, Kratochvil Károly 2 ft, Dienes I. 1 ft, Pap József 2 ft, Moldován Kálmán 10 ft, Kovács Lőrincz 10 ft, Mikolay 5 ft, Rácz István 2 ft, Hosszu Kelemen 2 ft, Ignác Sándor 1 ft, Márk János 2 ft, Szabó Lajos 1 ft, Sós Ferencz 1 ft, Vajda Albert 2 ft, Horvát István 1 ft, Pap Zsigmond 2 ft, összesen 109 ft és 10 dr arany. Ez összevgez Sárközi ur még küldött onnan 2 frintot. — A Zilahról Bereczki ur által beküldött s lapunk idei 71-ik számában beszámolt 23 ft 77 kr összevgez nézve hasonlóan megkaptuk most az adakozók névsorát, a mint következők: Balog Pál Hadadban 10 ft, B. Gy. 1 ft, B. W. J. 1 ft, B. K. Zilahon 2 ft, Láda Sándor 50 kr, Budai János 30 kr, Südi Ferencz 1 ft, Pap Mihály 50 kr, Eltető Péter 1 ft, Biró Miklós 1 ft, Takács Károly 27 kr, Seres Lajos 20 kr, Özv. Kiss Károlyné 1 ft, Gál József 50 kr, Luka Sándor 1 ft, Hank János 50 kr, Polgári Lajos 1 ft, Zakkai János 1 ft o. értékben, ezek mind Zilahról.

(D) Válasz, Baricz urnak a Gazetta Transilvaneidei 39-ik számában hozzám intézett levelére. A K. Közlöny idei 73-ik számában néhány észrevételt tettem a bukaresti Nemzeti Ildomtanul investivákkal szerkesztett cikkére. Alkalmul vévén azt egy néhány eszme elmondására a körül, hogy többi időkben a magyar irodalmi észleletekben, és országgyűlési programokban mennyire gondolom fejlődve nálunk a nemzetiségek iránybaui nézeteket. Baricz ur e cikkemre vonatkozólag szíves volt egy levelet intézni hozzám. A Nationulu matagatást külföldi viták kifolyásának lenni állítja; bárha tudomra ama cikkben ily vitáról nincs emlékezet. Egyébiránt bármín vita ama hangot nem igazolhatja, éppen oly országából, melyhez mi feltűnő rokonszenvenvel viseltetünk.

Baricz ur történelmi észrevételeimre szintén megteszi észrevételeit, s azt állítja végül, hogy történelmünk, mint critica nélküli, csak maculatura. Ez nagy szó B. ur! szemben egy nemzettel, melynek nyolczszázados történelmét nem csak a keblü, de a külföldi tudományosság is mívelte, nagy szó szemben Erdélylyel, hola Bathányi, Bruckenthal, Teleki gyűjtemények állanak, hol a százok a magyarokkal vállvetve, egész korszakok materialeit kritikailag kitisztázták, hol egy Kemény József élt, kinek hazájára vonatkozólag akkora kritikailag rendbehozott gyűjteménye maradt hátra, a minő Európában egy magánosnak sem. Hol egy Szamosközi, Brutus, Cserey, Bethlen Farkas, korukhoz képest megannyi Gibbon vala. Ez nagy szó B. ur egy oly nemzet tudósától, ki e haza történetéhez még egy oklevéllel sem járult ekkor. Vagy nem tudja B. ur, mi a maculatura, vagy fogalma sincs történelmi kincseinkről. Állítja Baricz ur, hogy Rákóczy a görög ritusba az oláhok nyelvét, mint buzgó protestans alkalmazá azon czélból, hogy ők is így apránként protestansok legyenek. Ez állítás összefüggését nem értem, avvagy olyan volt-e a görög ritus, hogyha az a nemzet által érthető nyelven foly, ott

hagyta volna a nemzet? Sőt azt hiszem, a ki ritusát érti is, ahoz még inkább ragaszkodik. Tehát Rákóczi György ugyancsak rosszul kombinált volna. A mit B. ur a nemzeti területre hoz fel, az nézetem szerint csak ott léte-síthető, hol valamely nemzet egészen külön áll. A székel föld nem kiválogat nemzeti, hanem külön tartományi terület volt, mert hisz a székel és magyar egy nemzet. Szól még B. ur 8 millió románról. E kifejezése általánossága miatt nem tudjuk oda érte-e az olaszokat? mert az oláhok népessége az egész ország birodalomban is csupán 2,640,500. A birodalom területén tulmenő községek pedig azon területen igényekre semmit sem érnek. Denem akarok fejtegetésekre bocsátkozni; szük egy időszaki lap tere, hogy meggyőződést adhasson sarkalatos kérdésekben. Egyes állításainak bírálatára sem térek ki, mert e levelem célja nem semmi egyéb, mint az, hogy B. urnak sok részben öszinte levelét válasz nélkül ne hagyjam. Azt állítja B. ur, hogy nemzete régebb és újabb családai után többé senkinek sem hiszen a föld kerekességén. Ez ösztönös politikájuk. Erzi B. ur, hogy a két nemzetnek kölcsönös szüksége van egymásra, s állítja, hogy a román nép szereti a magyart, de vezéreibe nem bízik, mert programjuk misteriosus. Ez utóbbiban igazra lehet B. urnak, ha azokhoz tartozik, kik a magyar királyság területén a forradalom után egy tabula rasát képzelnek; s a kik meg nem fontolják, hogy a magyar programot a szorosabb értelemben vett monarchiai egység fogalma mellett nyíltan és részletesen felállítani nem is lehetett. A magyar program, nézetem szerint — egyelőre semmi egyéb, mint a magyar királysági terület jogos autonómiájának visszaahajtása. Ezen autonómiából fejlenek aztán ki az idők által szükségelt reformok formulázása, miket sem az ország, sem az egyének mostan nem formulázhattak, mert az ország nem birt mostanság képviselővel, az egyének pedig az ország nevében nem beszélhettek, nem állíthattak fel semmi véglegesen összeállított programot. Azonban az egyéni nézetek a magyar képességek minden rétegében elismerik azt, hogy az eddigi alkotmányos jogokat 1848-on innen természetesen ki kell terjeszteni a közdózás, birtokképeség és törvény előtti egyenlőség kívánalmához képest, hol a nemzetiségek ignorálása lehetlenné válik. És így azt hiszem, hogy a magyarok képességei iránt — mert pártvezérek tulajdonképp nincsenek — bizalmatlan senki sem lehet. A jogfejlődésre nézve az én alkotmányos fogalmam oda megy, hogy a ki egy törvényes korona alatt született, annak fejlődése folytán az alkotmány sánczaiba már bevétezték, (A mi nálunk a népre nézve az 1848-diki pozsoni országgyűlésen hozott, s ő felsége Ferdinánd magyar király által a szorosabbban egyesült királyságra nézve megerősített 7-dik és Kolozsvárt, maj. 30-án hozott 1-ső törvényezik által történt) köteles saját egyéni vagy nemzeti jogainak kifejlését ottan s általán, és az állam történelmi jogainak, érdekeinek esélyes számbavétele és méltánylata mellett eszközölni, s bizalmat csak akkor és azoktól vonni meg, kik e rendes téren állhatva igazságtalannak kívánnak lenni. Jobb mindig egy rendes utba indult biztos valót nyerni, mint száz ígéretet. — B. ur azt hiszi, „egy erdélyi országgyűlésen megértjük egymást” én is hiszem, de azt állítom, hogy ha ő felsége úgy találán akarai, egy ugyancsak Ferdinánd ő felsége által mindenkorra megerősített pesti országgyűlésen éppen bizonyosan megis értenék egymást, mert ott van letéve azon intévény, mely az egyetérthetést elméletét megalapítja. Haggyjuk tehát azon időre az egészet. A hírlapi tért úgy sem kedvező ily kérdések vitathatására.

II. J. Majláth György beszéde a birodalmi tanács zárulásaiban (sept. 24.) Az előttem szólott Auersperg gróf azon óhajattal zárta be beszédét, hogy vajha e birodalom különböző nemzetiségei közt a kiengesztelődés eszközölthetnék! senki sem óhajtja ezt inkább mint én, s épp ezért előre is bocsánatot kérek a magas gyülekezettől, ha érzelmeim tularadásában oly szót ejtenék, mi valakit megsebesítené, mi nem szándékom, s Liviusal szölv: Me vero pro gratia dicere, etiamsi ingenium non moveret, necessitas cogit, mallem enim vobis placere, sed ante omnia vos — s hozzá tehetném: nos ipsos — salvos esse volo, quacumque erga me animo futuri estis. Clam, Széchenyi, Auersperg grófok ékes előadásai után a többség szavazata mellett nincs mit mondanom, s én csupán azon kifogások felvilágosítására szorítkozom, melyek az ellen tettek. Moesoni ur a nemzeti elvet óhajtja e birodalom s a mi közeletünk alapzatál. Még nem igen van tisztában magával az iránt, hogy ez óhajattal Garibaldival egy téren áll. Én azt hiszem, mivel a történelmi jog Ausztriában találja egyetlen támaszát, ennek belől kell alkalmaznia azt, mit kifelé védelmez, ha csak maga magával nem akar ellenkezésbe jöni. Sőt a nemzetiségek egyenjogúsága oly modorban mint azt Moesoni ur indítványozza, minden polyglott elemekből álló államt kikerülhetlen veszélybe döntene. Az elv ekiterjedésben csak a socialismusban lenne megtestesíthető. Egy másik szónok dr. Hein ur, a többségi szavazat ellen az általánosságot hozta föl. Én úgy találom, hogy a k'sebbség szavazata épp oly általánossággal van tartva, s azt hiszem, ez általánosság csak előnye mindkettőnek, miután a bir. tanács jelen helyzetében mindenesetre csak általános elveken nyilatkozhatik. Káróztatták azt, hogy a törvényhozás autonómiája utáni vágy kimondásuk, a nélkül, hogy az uralkodó szentesítése megemléstetnék. E kifogást én komolyan nem vehetem, mivel ily feltétel egy monarchicus államban önmagától értetik. E szavak a „legislatio autonómiája” azt akarják kifejezni, hogy mi sem bírhat a törvény erejével, mi az ország beleegyezését nem nyerte meg. Itten e kérdés tétetett: tulajdonképpen mi tehát a történelmi jog?

Én e kérdésre csak indirekte felelhetek. Ha dr. Hein ur Magyarországnak, nem akarom mondani, hogy egy jogtudóstól, de egy egyszerű polgárnyesektől, vagy egy tanuló gyerkőztől megkérdézni: Mi a törvény? válaszol azt kapná: „Törvény az, mi a törvényes uton megkoronázott király és az országgyűlés közt megállapított.” A hol a jogvezet ily általánosan el van terjedve, s ily mély gyöke-

ret vert, ottan van történelmi jog; hol az e gyökereket nélkülözi, s csupán a történetbuvárok emlékeztetésében él, ott az mindenesetre nem jog többé, hanem történelmi tény. Clam gróf azon vádat, hogy régebb, magukat lelt előjogokat akar-nak ismét a mult sirjaiból fölleveníteni, az ő nézponjtából elég világosan s határozottan megzafolá. Nekem csupán Magyarországra vonatkozólag van még e részben némi mondanóm; ez előjogok vagy politikaiak, vagy olyanok lehetnek, melyek a régi jogbárgysági viszonyokra vonatkoznak; mindkét irányban ily feltételeket a leghatározottabban vizsgálva kell utasítunk. Egy hibát mesterséges eszközök által kora kifejlésére erőszakolhatunk, de nincs oly eszköz, mely a kinyílt virágot a bimbó helyzetébe vihetné vissza.

Epp így van ez a népek szellemével, s nincs emberi hatalom, mely azt oly helyzetekbe szoríthatná vissza, honnét már kibontakozott.

En belátom a nehézségeket, melyek a municipális institúciók elébe gördülnek ott, hol azok a népek öntudatában nem élnek; hanem épp itten ily alkotásnak van helye. Hosszu évek szokásai, a gyámság alatti lét kényelmessége, ipsa inertiae dulcedo, mint az öreg Tacitus mondja, e munka élők akadályt fognak gördíteni; de még sem tagadhatom meg abbéli meggyőződésemet, hogy ily institúciók behozatala az alkotmányos állapot szükséges előfeltétele, mert azok a közélet művelőiskolája, a közigazgatás legegyszerűbb s legegyszerűbb, legjobb ellenőrsége. A birodalom egységéről fogalom ama pont, melyre nézve a két szavazat leginkább elter egymástól. Ha az alatt a küljelenségek egyformasága s az önkényes elszakadás s a kényszerített egyenlőség ama rendszere értetik, melyet 10 év óta egy mereven öszpontozott bürocracia mind n erejével, erélyével s következetességgel követek, úgy én az ellen mindig harcoltam s harcolni is fogok, habár más név alatt és más alakban merülne is fel; a mi pedig a német nyelvnek a tanítványokba kényszerítve történt bevitelét illeti, az a tudományosságnak nem használ, az osztrák öntudatot nem segít elő, de a német kultúra terjedésének hátrányára volt. A német kultúra mindig nagy diadalokat ünnepelhet, ha a muzsák ragyogó öltönyében jelenik meg, de mindig legyőzhetlen nehézségekre fog találni, ha az iskolamester kaputájában s a hivatalnok egyenruhájában érkezik.

Az államegység általában soha sem lehet magának célja, hanem mindig csak eszköz egy magas állami cél elérésére. Ha tehát e rövid tételben „megelégedés befel”, s erő kifelé” öszvetítették, s ez ellenében az utóbbi tíz év törekvéseit s történetét felmutatjuk, el nem kerülhetjük, hogy Belgium, Holsteins stb. ne hivatkozzunk, hogy kimutassuk, miként a provinciális sajtások fel sem vesése mindig az ellenkezőt eredményezi, mint a mi céllozva volt. A derék Tyrol legjobb verét ontá Ausztriáért, még mielőtt Ausztria egysége ki lett volna mondva, s e vér jobb ragasz s tartósabb, mint az itatáspapíros paragrafja. Ha az egység alatt a belső organikus egyetértés, a birodalom egyes országainak feloldhatlan összeköttetése, egyező érdekeiknek kinyomata értetik, akkor annál inkább elfogadom, minél határozottabban az már a pragmatika sanctióban ki van fejezve, azon államszerződésben, mely a legmagasabb uralkodóház örökösödési jogát, egyes országok kölcsönös viszonyait s Magyarországi jogait megállapítja. Ha a viszonyok s körülmények hatalna ama formákban valamely változtatást kívánatosá timentnek fel, melyeken belül az országok összeköttetése ki van nyomva, akkor e változtatás azon az uton eszközözendő, a melyen a megelőző változtatások már eszközöltek, t. i. a törvényhozási utján, az önhatározás jogával, mielőt egy nép nem mondhat le, mely ezredéves történettel bír; valóban én nem gondolom, hogy e jog az által elgyengült volna, mivel az, mi korábban egyes rendek előjoga volt, mindenki közös vagyonává lett.

A többség szavazata módot nyújt e megoldást a törvényes utra egyengetni s épp azt a m. birodalmi tanácsnak; az egyetértés köteleit ismét megerősíti, mik századokon át egyesítik az egyes országokat, s melyek csak is, fájdalom, az utolsó időszakban gyengítették meg. Ez értelemben a javaslat mindenesetre magyar, de csak is ez értelemben, mert rédm mindig nagy mértékben kedvelniteteg hat az, midőn magyar és osztrák érdekek egymás ellenében állítnak föl.

Magyarországnak a birodalom kívül nincs más sulyponja, s mint ezt Széchenyi gróf tegnap ékesen előadta: az ausztriai birodalom politikai szükségessége; a legmagasabb státusbölcsesség feladata tehát az érdekeket teljesen kiegyeztetni. A helyzet komolysága eldöntésre sűrget; a bir. tanács jogait gyakorlva s kötelezettségét teljesíté, — a többi Isten és a fejedelm kezében van.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Ö cs. k. Apostoli Felsége f. évi szeptember 3-dikáról kelt legfőbb határozatával Szabó József tudor a Karolina országos kórház, s a sebészeti tanintézet igazgatóját Kolozsvárt, érdemteljes szolgálatai s közhasznú működésének elismerésül császári tanácsos cízzel díjengedés mellett legkegyelmesebben fölrüházní méltóztatott. (B. P. H.)

— Gróf Teleky Domokosnak a kolozsvári casinó 1860. júl. 29-kén tartott Széchenyi-ünnepély alkalmára írt és elmondott „Emlékbeszéde gróf Széchenyi István felett” önálló füzetben megjelent. Kiadta a kolozsvári casinó. Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában. E 15 lapra terjedő jeles dolgozat a casino tagjai közt mint emlék osztott ki.

— Birodalmi tanácsos és görög n. egyesült püspök báró Schaguna N. Szébenbe f. hó 4-dikén megérkezvén, több szécheni román lakos által üdvözölve fogadtott, este pedig fátylázásnével tiszteltetett meg a román ifjúság részéről. Birodalmi tanácsos, és a brassói iparkamra elnöke Mager ur szintén Szébenbe érkezett, s tiszteletére a szécheni polgárok „fészt-souper”-t rendeztek. (S. B.)

— Az Első magyar ált. biztosítótársaság kolozsvári főügynökségéhez mult szeptember hóban a következő elemi csapások lőnek bejelentve: szept. 11-kén K. Fejérvártt roszasztatok; 17-én Ajtonban takarmány és gazdasági épületek, Booson egy lakház; 19-kén szintén Booson takarmánykészletek estek tüzmartálékaul. Fajdalom, az elégett tárgyaknak csak egy része volt biztosítva. 21-kén Szászsebest és csaknem Portust érintve, körülbelül 2 millió szélességben, iszonyú jégvihar nyomult Szászváros felől Medgyesnek. Szászsebenben a hegyek huzamos messze fejelektek. A lehullt jégdarabok még csak a vonuló vihar szélén is díonagságnak voltak.

— Érdekelni fogja az olvasót a kolozsvári Széchenyi-tér miben állása. A midőn lapunk ama tényt közzé tette, hogy Kolozsvár e nagy ember emlékeztető az által is öröközni kívánja, hogy egyik sebb jövőjü piacát az ő nevével kívánja nevezetni, még nem voltak e számdékkal egy, mint ma ismeretesek. Sietünk olvasóinknak azóta szerzett e tárgybéli tudomásunkat értesére adni. Az eddigi fa- és barompiaicz polgárais az egész kétvízközi városrészt a nemes tanácsot formászerűleg, irásban kérte arra: hogy jövőre az általunk lakott tért, mint a melynek egyebiránt is az eddigittől különböző rendeltetése lesz, Széchenyi-térnek nevezetni engedje, követsse ki, a középben álló négy telket kisajátítás útján szerezzze meg, épületeit rontsa el, s így az egész tért rendezvén, alakítsa át olyanná, hogy az nevének megfelelően, sőt a cél elérésre tekintetből kérvényük rendén tetemes pénzbeli áldozatra is kötelezték magukat. A tanács készséggel engedte a kérsnek: a piacnak új (Széchenyi-tér) névre változtatását lelkesedett örömmel azonnal kimondotta, a kiközvezés és közbeneső telkek kisajátítása elvét — dacára a város számtalan költségeinek — elfogadta, s annak eszközése végett az illető tulajdonosokkal alkudozásra községi szónok Makoldi Sámuel urat bizta meg, hogy pedig a kisajátítási költség egészen a város pénztárára ne essék, kérelmező városrészt által tett közel 2000 forintnyi önkényes ígéretnek elfogadása mellett, a város minden részében való kéregetésre biztosok kinevezésében állapodott meg, sőt a kérelmező városrészt lakóit, a követszt megelőzőleg szükséges nyelvrozásra, az erre szánt s kormányál is helyben hagyott 3000 o. forintnak e célra fordítása iránt is megnyugtatta. Ezek augusztus első felében (16.) történtek. Az óta a nyelvrozás elkezdődött s Antal Mihály erélyes városgazdánk vezetése alatt derekasan foly; a községi szónok ur a háztulajdonosokkal alkudozásba bocsátkozott; csak arról nem tudunk bizonyos: ki vannak-e a többi városrészekbe a köregető biztosok nevezve, s ha ki vannak — mi eredménye van fáradozásuknak? Kedvetlenül értettük három háztulajdonosnak azon méltánytalan nyilatkozatát, mely szerint oly telkők: s házukért, melyek közül az egyik a magáét előzőtt három évvel 1700 forintot vette, a másik 160, a harmadik 170 forint házbért kap, egyenkint 10,000 forintot kívánni nem ártalják? Valóban a hol a Széchenyi-név emléke, s annak kapcsolatában egy egész nemzete kegyelele forog fen, ily eljárás szinte megfoghatatlan. Azonban emlékeztetjük tisztelt polgártársainkat a nem rég Pesten az Akadémia épületét folyt elővitákra, s hiszszük, hogy ők belátóbbak s hazafiasabb érzelműek, hogy emakár egy ily nemes cél elérését követelésükkel hátráltassák, akár pedig a várost a kisajátítás törvényes útjára lépésre kényszerítsék. Mi részünkről az alkudozás óhajott sikerét várjuk s reméljük!

— Bécs, okt. 5. A mai „Wiener Ztg.” egy császári kéziratot közöl, Rajacsiés patriárhoz. Ő Felsége engedti, hogy a görög nem egyesült püspökök synodus tarthassanak, egyházuk általános érdekei fölötti tanácskozás és egyháztörvényileg alapos kívánataik előterjesztése végett. Ha a görög nem egyesült egyházhoz tartozók jogtalan eszközök által hitvallásuk megváltoztatására esábittatának, a püspökök a hatóságok védelmét igénybe vehetik. A Bécsben levő görög nem egyesülteknek megengedtetik egyházi közösség egyesülhetőség, templom, paplak és iskola építhetése. A cultusminiszteriumban görög nem egyesült hitvallásuk is alkalmaztatnak.

— A hivatalos „Wiener Ztg.” figyelmezteti az országos pénztárokat és hivatalokat, hogy szétvágott vagy bármikép megrongált bankjegyeket elfogadni tilos.

— A „Pr.” pesti levelezője írja: „A napi beszéd tárgyat azon rendkívüli szigorú rendszabályok képezik, a melyekhez a kormány oly egyszerűen folyamodni kénytelennek látta magát, s a melyek egymásra következnek. Alig két-kéthetnyi többé, hogy komoly aggodalomra szolgáló határozott okok léteznek. A Temesvárról fogságba vitt egyéneket, mint mondják, éjfélok, ágyaikból keltették föl, s ily lépésre a hivatalok csak nem határozhatták magukat elégséges ok nélkül. A kereskedelmi kamara titkára, már hivatali állásánál fogva némileg fontos személyiség; ügyvéd Stockinger oly férfi, a kinek váltójára a hitelintézet iteni főhivatala már több ízben 15,000, sőt 20,000 forint előlegezett; a Latinovicsek a legzadagabb szerb házak közé tartoznak. Ily embereket semmiségért, csupán alárendelt beamterek aggodalmassága miatt ragadnának ki ködös éjjel családai kebeléből!”

POLITIKAI HIREK.

— Milano, okt. 3. Ma a „Perseveranza” közli Cavour gróf parlamenti beszédének szövegét: „Az önök által megszavazott kölcsön elegendő a jelen szükség sáma. Olaszország hadkészségeit sokat tetek arra, hogy a benemavatozás számára tisztelet szereztessék — Ujlag 11 millió olasz sűrgeli a Piemontbozi annexiót. Nápoly s Szicília felszabadítása az önkényesek s mindenek előtt fölvilágosult vezérük, Garibaldi nagylelkű merénylete által történt. (Igen élénk tetszés.) A miniszterium úgy hiszi, hogy megfelelt a király bizalmának; a nélkül

azonban, hogy mind ama nagy sikerek kizárólag magának tulajdonítaná. Ez Károly Albertnek 12 év óta követett politikája. Olaszország most szabad. Velence tesz egyedüli fájdalmas kivételt: Véleményem abban áll, hogy Ausztriának, Európa egyértelmű ohajtása ellenére, nem kell háborút üzenni. Mi rettentő coalitíót idéznénk elő s Olasz- s Franciaországot compromittálnánk. Ha egyszer szabad Olaszország fogott alakulni, Európa általános hangulata kedvező leendő a velencei kérdés megoldására nézve. Szintugy tiszteltem kell tartanunk Rómát is, melyet nem lehet pusztá fegyverrel elfoglalni, a Rómában levő francziák ellen harcolni örűtség s hatatlanság lenne. A miniszterium a kamarától Olaszország ama főlzabadiott részei annexiójának végrehajtását kívánja, melyek azt megszavazzák.

Meg kell még jegyezni, hogy némelyek az annexiót Velence és Róma főlzabadiása után akarnák kimondani; ezen tervet én fölötté károsnak tartom, az Olaszország alapítását a forradalomra alapítja és egy 22 millió lakossal bíró Olaszországnak nincs többé szüksége a forradalom segítségére; Garibaldi felreisméri azt, hogy alkotmányosság és forradalom nem járhatnak karöltve. Még csak kevés ideig kell a forradalmat Nápoly és Sziciliában meghagyni, s Garibaldi meg Victor Emanuel zászlaja a Mazzini „Isten és nép” zászlaja által lesz leszorítva, annál fogva az ottani állapotoknak okvetlen be kell végződniök.

Egy előttek drága hang bizalmatlansággal emelkedett ellenem, szükség, hogy cselekvéseimben bizalmat helyezzek. Reményem, hogy ez embernek a szava, bármily nagyok legyenek is a haza iránti szolgálatai, az államhatalom tekintélyén nem fog tulemelkedni, és egy miniszternek az a kötelessége, hogy egy embernek kevésbé jogszerű követeléseit elötte, habár a ragyogó népszerűség borostyánkőszorújával vagy a győzelmes karddal legyen is diszítve, ne hátráljon. A parlament határozaton maradasom vagy lelépésemiránt. E határozatot bármint legyen is az, nyugodt kedélyűel fogadandom.

Turin, okt. 3. Az „Opinione” szerint a senatus tegnapi ülésében Marzuchinak azon indítványa, miszerint az Umbriában s a határgrófságokban levő sereg számára bizalmi nyilatkozat szavaztassék meg — egyértelműleg elfogadtatott; — a sziciliái küldöttség jelen volt a parlament megnyitásán.

Genua, okt. 4. Garibaldi okt. 1-én következő sürgönyt küldött Nápolyba: győzelem az egész vonalon, a királyi csapatok üldöztenek.

— Victor Emanuel király egy napiparancsa jelenti, miszerint ő személyesen átveendi az egyházi államokban levő sereg fölötti parancsnokságot: ennek rendeltetése pedig mint tudjuk, Nápolyba bevonulni, hol a dictatornak seregével egyesülend. Garibaldi jelenté is már onkéntesének, hogy a vilézi piemonti sereg mielőbb csatlakozni fog soraikhoz, s a „Nationale” szerint ő kész a bevonuló királynak tustént minden teljhatalmát visszaadni, csak azon föltételt köti ki, hogy seregének azon tisztjeit, kiket ő kinevezett, rangjokban megahagyassanak. A király ezt kétségtelenül teljesítendi s ezzel a dictator ismét a király engedelmes tábornoka, az éjszaki s déli olasz seregek pedig egy sereggé alakítva leendének. Még mielőtt pedig ez megtörténhetnék, fogja valószínűleg a szárd parlament a főlzabadiott országok bekeblőztetését is szentesíteni, s ekkor többé misem álland újjában annak, hogy Victor Emanuel magát Olaszország királyának kikiáltassa.

A nápolyi király elszánt végharca ezt ugyátszik legkevésbésem fogja többé megakadályozni. Még nem ismerjük ugyan minőségét azon győzelemnek, melyet Garibaldi ujjában Nápolyba jelentett: de alig van kétség, hogy a király az egyesült éjszak-déli sereg rohamainak nem sokáig fog ellenállhatni. Mily állást veendnek a tények ez állása ellenében Rómában, még nincs elhatározva, vagy legalább nyíltan kijelentve. Híre van ugyan annak, hogy a római udvar semmi kiegyezésről sem akar hallani, s azt kívánja még folyvást, miszerint az egyházi állam egész épségében helyreálltassék. Annak is vesszük hírét, hogy a sz. atya azon francia biztatásra balasztá el még néhány napig elutazását, hogy egy congressus fog egybegyűlői. Azonban ha valósul, a mit egy külföldi lap jelent, hogy a francia kormány a sz. atyát elutazása esetére Franciaország vendégszeretetével kínál meg, még pedig oly hozzáadással, hogy a „pápaság függetlensége érdekében” kénytelen Franciaország minden más hely választásának ellenszegülni, ha mondjuk, ez valósul, úgy a sz. atyát már most is alig tarthatni többé szabad elhatározása urának!

— Rómából 28-ka estéről kelt tudósítások szerint az nap este titkos consistorium tartatott, de a pápa allocutióját még nem tudták. Az nap Grammont herceg értekezletet tartott Antonelli bíbornokkal. Az egyetlen tartományok, melyek egyencsen Rómától függenek, Civita Vecchia, Frosinone és Velletri. A pápai kormány a két utóbbi védelmére lemondana, ha a piemontiak azokon át akarnának Nápolyba nyomulni. A piemonti hadsereg főhadiszállásul Aquila van kijelölve. A messinai fel-

legvár királyi helyőrsége szept. 27-én ismét megkezdte a tüzelést, hogy az élelmezést lehetségessé tegye.

— Hogy milyen háborodott lelki állapotban lehet Lamoriciére az utóbbi napokban, azt jellemzőleg rajzolák következő szavai: „Mon armée n'a pas été vaincue — elle a été assassinée!” melyeket Anconában a különféle hatalmak consulaikhoz intézett hivatalos jelentése a castel-fidardói útközetről, melyet Rómába küldte, a piemontiak kezébe került. Különféle más iratokat is fedeztek föl, melyek Lamoriciérenek titkos összeköttetésére mutatnak a francia legitimistákkal, sőt a vörösökkel is.

A pápa encyclicája, mint a „Prag. Ztg.”-nak szept. 20-ról írják: „hallomás szerint már urban van, melyben a szent atya tudára adja a keresztényvilágnak, azon szilárd és ünneplés elhatározását, miszerint valamely ellenállhatatlan erőszak által physicalag nem kényszerítetik, mindaddig, bármily körülmények közt Rómában maradand, azon helyen, melyre őt az isteni gondviselés rendelte.”

Turin, okt. 5. Nápolyból folyó hó 2 áról következő sürgöny érkezett: „A nápolyiak Casertától visszavertettélvén, körül vannak zárva. Mi 2000-et közölök foglyokká tettünk.” Lamoriciére tegnap keresztülment Codegnón; Susán át Turin érintése nélkül hazájáa Normandiába megy.

— Páris, okt. 5. A „Patrie” formászerint megczáolja a Napoleon Varsóba utazásáról közlést.

Páris, okt. 1. A rajnai lap írja: a congressusról általánosságban, s a varsói congressusról külön a legellenkezőbb dolgokat hallani. Mig az hallatszik, hogy a varsói találkozás bizonytalan időre elhalasztatott, a „Patrie” ma este jelenti, hogy az bizonyosan, s még okt. vége előtt meg fog tartatni. Ugyátszik, hogy a varsói congressus ellenében egy más congressus-terv van keletkező félben: A „Moniteur” már tegnap utalt arra, s ma már arról beszélnek, hogy innen javaslatok tételtek ezen szellemben Szent Pétervárra. E pillanatban nem valószínű, hogy a tegnap jelenteit erősítéseken kívül még újra küldetnének csapatok Rómába. Volt az ugyan tervezve, de az angol kabinet előterjesztései következtében ezuttal felhagytak azon tervvel. Ma reggel távozott Párisból a Rómába rendelt két huszár század. Lamoriciére tárczítja, melyet Fanti elfogott, nagyon compromittáló leveleket tartalmazna a francia legitimistáktól. Azokból nemesak igen igazságtalan megítélések tűnnek ki a császári politikát illetőleg, hanem francziáellenes összeköttetések is derülnek ki Ausztriával.

— London, okt. 1. Azon sürgönyről, melyet Russell 1. aug. 31-én a turini angol követhoz intézett, az „Observer” ezt mondja: Az események oly sebes lépést haladnak, hogy ama jegyzék egészen időszerűtlen, s alig szenved már kétséget, hogy az egyházi államnak Piemont birtokába jutása, okvetlen szükségessé teendi Velence megtámadását. Egész mehoatránköszással szept. ezen sürgönyről egy lap, a mely különben állhatatos tisztelője Russellnek — a „Daily News.” — Kiemelvén a sürgöny keltének napját (a parlament elhalasztása után harmadnapra s akkor küldetett az el, midőn Garibaldi calabriai sükeireből valószínűleg lehetett a királynak Nápolyból megfutamodását várni) így szól az idézett cikkk: „A mily nagyon függeni látszanak uralkodóink Olaszországon, még sokkal nagyobbban érdekli őket Ausztria. Azon veszélyek, melyek ezen hatalmat környezik, észinte aggodalommal töltik el ő felsége minisztereit, s annyi erővel és határozottsággal sietnek ezen érzelmeknek kifejezést adni, a mennyit Olaszország szabadságnak ügye mellett még csak nem is tetteének. Hogy az olaszok velencei honfúrtasainak segítségükre találjanak menni, ez az, a mitől ő felsége kormányt retteg. Tíz angol közöl kilenczen csupán attól fogának félni, hogy Velence megszabadítását nagyon korán kezdik meg, s így rosszul talál az kiűnti. De kormányunk nem ezen szempontból fél; ő Szárdinának az ilyen vállalkozástól való tartózkodást úgy prédikálja, mint a kötelesség parancsát, s a Velence megszabadításában részvétel, ingerkedő” megtámadás volna szerinte. Hogyan van az, hogy a brit diplomácia oly nyelven beszél, melyet a parlamenti miniszterek ajkairól nem lehet hallani? Honnan van az, hogy Angolország külügyminisztere Ausztria és Oroszország törvényszéki szolgálójává lett? Avagy mi is úgy szerepeljünk-e a világ előtt, mint Velence porkolábjai? „A nagy hatalmak el vannak határozva a békét fenntartani.” Ismerjük ezt a kitélt: Béke Varsóban, béke Magyarországon, béke Velencében. Itala az égnek még eddigéig semmi közös dolgnak sem volt az ő „békéjökkel.” Russell 1. bizonyára nem mulasztá el, épp oly szigorú intést küldeni Rechberg grófnak is mint Cavour grófnak küldött. (M. S.)

London, okt. 2. A „M. Chronicle” szerint Mihály orosz nagyherceg azt erősíté, hogy az orosz kormány soha sem fog Angolország ellen tetteglet föllépni. A kormány fenntartás mellett nyilatkozott, midőn aziránt kér-

deztetett meg, hogy miként tekintendi a varsói összejevetelt. Oroszország szemlétemást Angolországhoz közeledésre törekszik (?)

— Bécs, okt. 2. Az „Oest. Ztg.” a következő igen nevezetes hírt közli: Szept. 29-dikén érkezett meg Coburgba Menszorf-Pouilly Sándor gróf, osztrák tábornok, a coburgi hercegi ház közel rokona, ausztriai Császár Ő Felségének különös megbízásából, Victoria királynő üdvözlésére.

— Szt.-Pétervár, okt. 4. Császárné ő felsége tegnap Zarskoje-selóban szerencsésen egy fiút szült. Császár ő felsége 12-kén elutazandik s 13-án Vilnába érkezendik.

— Athéne, szept. 29. Arta, Previsa, s Janinába tetemes ágyu-, s hadiszer küldemények érkeznek. Corfuból szintén nagy fegyver-küldemények indítanak Epirus, s Albaniába.

Ujjabbak. — A Voltornó melletti csatáról a milanoi „Perseveranza” okt. 5-kén következő táviratot hoz: „Nápoly okt. 1. Nap fölkelte óta tart Capua lövöldöztetése. A Polomboca bástya egészen le van rombolva. 2 1/2 óra delután. Nagy csata, győzelem az egész vonalon, elkeseredett harc, a királyiak teljes megveretése. Lőkészletünk hiányzik. A főtámadás a jobb szárny ellen volt intézve; de kétségbeesett ellentállás visszanyomta a nápolyiakat. — A piemonti csapatoknak a nápolyi területre belépés iránti parancs hűfőn adatott ki.

— Marseille, okt. 6. Nápolyi okt. 2-ki tudósítások jelentik: hogy a nápolyi király csapatai Nápolytól egy napi járó földre nyomultak elő, 1-jén megtámadták a garibaldisták elsánczolt állásait Maddolini és Caserta mellett, de visszavertek. Garibaldi kihirdeté a győzelmet. A királyi csapatok Capuába és Gaetába vonultak vissza s elsánczolák a Róma felé vezető utat. A királyi hercegek résztvettek az ütközetben.

— Páris, okt. 5. Ma a „Constitutionnel” a pápa allocutióját közölve, megjegyzi: Abban a francia politika elleni némely váratlan vádak mellett még megfjethetlenebb hallgatást vehetünk észre azon oltalom iránt, melylyel mi Sz. Péter örökségét fődözzük. Az, mi — nézetünk szerint — ezen elhallgatások ellenében nekünk igazságot szolgáltat, ama böcs elhatározás, melyre — mint látszik — a szent atya magát eltökélte, miszerint t. i. Rómában maradand, ezen nagy katolikus nemzet oltalma alatt, melynek szándékait ugyan igen, de az általa tett szolgálatakat nem lehet félreismerni.

— Milano, okt. 4. A „Perseveranza” az anconai capitulatio föltételeiről jelenti: Az egész helyőrség s a katonai hivatalnokok följogosítottak arra, hogy zászlójankint, hadi becsülettel, félőrai időközökben Loretóba vonulhassanak, hol fegyvereiket lerakják s hadifoglyoknak nyilváníttatnak.

A legénység száraz úton Alessandriába s a tisztek gőzösökön Genuába mennek. A tisztek megtartják kardjaikat. Fanti tbk szavát adja, hogy oda fog működni, miszerint az összes foglyok, mihelyt Genua- s Alessandriába meg fogtak érkezni, honukba küldessenek. A tiszteknek arra kell magukat kötelezniök, hogy 1 éven át nem fognak Piemont ellen harcolni.

Bertani megczáolja azon ellene emelt vádakat, mintha ő Tripolinak Teramóban azt parancsolta volna, hogy a piemontiak Nápolyba benyomulásának fegyvererővel szegüljön ellene, s mintha Rómának tusténti megszállását sürgette volna. Kijelenti, hogy se neki, se Garibaldinak sohasem jutott eszébe, Franciaországgal háborút idézni elő.

— Turin, okt. 3. Ma az „Opinione” ezt mondja: Párisból érkezett levelek egy oly javaslatról hírt terjesztnek el, miszerint az olasz ügy congressuson intéztetnek el. Oroszország pendítette volna ezt meg először Franciaországnál. Alkudozások még nincsenek folyamatban; azonban a benemavakozás elve elfogadtatott.

— Turin, okt. 4. A közép- s déli Olaszország annexiójára vonatkozó törvényjavaslat híralattal foglalkodó bizottmány Buoncompagnit választá meg elnökévé s ma két ülést tartott.

— Ancona, okt. 4. Egy napi parancsban a szárd király meglegedését fejezi ki a katonáknak; elbocsátja a legyőzötteket; miután azok tapasztalták, hogy Isten azt jutalmazza meg, ki a nép ügyének szolgál, nem pedig azt, ki a népet elnyomja. Nekünk — így folytatja a napiparancs — egy szabad s erős olasz birodalmat kell megállapítanunk, a népek abban egyetértés s rend által támogatandnak bennünket. Végül a király kijelenti, hogy a sereg fölötti parancsnokságot átveendi.

Beyrut, szept. 23. Fuad pasa innen Szaidába indult; miután a francia főtábornokkal megegyezett a

Hauranba eszközözendő expedíció iránt; már 600 öszvér béreltetett ki az élelmiszerek elszállítása végett. Számos drúz heikek s főnökök fogattak be; köztük Emir Mohamed Reslan kaimakám: azok degradáltattak s javaik elkoboztattak.

— Damaszkus, szept. 13. A haditanács a török kereskedőknek s az országbeli főembereknek kijelenté, hogy fiaiknak vagy katonákká kell lenniök, vagy fejénként 20,000 piastert kell fizetniök.

— Az isztiai fénytornyok megvilágosításának felfüggesztése ismét megvan szüntetve.

— Genua, oct. 5. A „király” dandár parancsot kapott, hogy a hajóra szállásra készen tartsa magát. Azon hír, hogy 50,000 főnyi francia hadtest fog Savoyában ütpontositatni, mind inkább tartja magát. — Milanóból oct. 3-án szintén írják: A savoyai határon 40,000 francziának készítenek szállást, Piemont és Lombardiában is intézkedéseket tesznek tetemes francia haderők elszállásolására, s maga Milanó képes, szükség esetében 30,000 francziának elfogadására. Igen sok gabna- s rizskészletet vásároltak meg a francziák, s időről időre érkeznek ide francia haditisztek vagy hivatalnokok, kik ezen készletek állapotát megvizsgálják s új szerződéseket kötnek.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE october 6-kán.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	75.50	75.75	Ausztr. államvaspálya	257.— 258.—
5%-os metelliques	100 frt.	64.90	65.10	Nyugati vasut	181.— 182.—
Földtehermentesítések.					
5%-os magyarországi	100 frt.	66.50	67.25	Pardubitz vasut	144.— 145.—
5%-os bánási, horvát és szláv	100 frt.	64.—	65.—	Tisza vasut	147.— 147.—
5%-os erdélyi	100 frt.	63.—	63.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	145.— 146.—
Sorsjegyek.					
Triest-i db.	100 ft pp.	109.—	110.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	153.— 154.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	94.—	95.—	Graz-Köflachi	100.— 105.—
Budai városközség db	40 ft a.é.	37.25	37.75	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	22.— 24.—
Eszterházy	40 ft pp.	80.—	81.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	52.— 56.—
Salim	40 ft pp.	36.—	36.50	Váltók (devisek)	
Pálffy	40 ft pp.	34.—	34.50	Három hónapra.	
Clary	40 ft pp.	35.—	35.50	Amsterdam 100 boll. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3%	— 113.— 113.25
St. Genois	40 ft pp.	35.25	35.75	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 %	— 113.— 113.25
Windschgrätz	20 ft pp.	22.50	23.—	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. érték.) 4 %	— 113.25 113.50
Waldstein	20 ft pp.	24.75	25.25	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 %	— 99.50 99.50
Keglevich	10 ft pp.	13.50	14.—	Hamburg 100 márk-bankó ft. 75 ft 85 kr) 2 1/2 %	— 131.75 131.75
Részevények.					
Nemzeti bank ex div.	754.—	756.—	756.—	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 %	— 52.40 52.50
Hitelintézet 200 frt.	172.—	172.10	172.10	Pénznekem.	
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.	548.—	550.—	550.—	Korona	18.10 —
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.	398.—	400.—	400.—	Császári arany	6.30 —
Triest-i Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.	170.—	190.—	190.—	Reczés arany	6.29 —
Budapesti lánchíd 500 ft pp.	345.—	355.—	355.—	Napoleonsd'or	10.54 —
Ejszaki vasut	1806.—	1808.—	1808.—	Orosz imperiale	10.85 —
				Ezüst	131.50 —
				A nemzeti kölcsön papír szelvényei	— —

HIVATALOS.

(1106)

1432 — 1860.

HIVATALOS.

Árverési hirdetmény.

(2—3)

mely szerint folyó 1860-diki évi october 15-én délelőtti 9 órakor szabad kir. Szamosujvár városának újonnan épített emeletes piaci nagy vendégfogadója az azzal egybekötött borárulási joggal, diszesen kiállított táncsteremmel, és több rendbeli kényelmesen felszerelt vendégszobákkal együtt folyó 1860-dik évi november 1-ső napjától kezdve 1864-dik évi october utolsó napjáig négy egymás után következő évekre Szamosujvárt a tanács hivatalos épületében tartandó közárverés útján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

A felkiáltási ár 2000 osztrák értéki forint leend

Az árveréshez hozzá szólni akarók ezen felkiáltási árnak 10 százalékát tartoznak bántulpenzül letenni.

Azok, kik mások nevében és részére kívánnak az árveréshez hozzá szólni, előbb kötelesek szabályszerű felhatalmazó levelet mutatni elő attól, kinek részére árvereznek, s azt az árverező biztosnak a bántulpenzzel együtt átadni; az idegenek pedig csak úgy szólnhatnak hozzá az árveréshez, ha illető honi hatóságok bizonyítványával igazolják erkölcsi, és tiszta tehermentes vagyonossági állapotukat.

Az árveréshez a fennebbi feltételek mellett az izraeliták is hozzá szólnhatnak.

A haszonbér többi feltételei az árverés előtt a tanács irodában megolvashatók.

Szabad kir. Szamosujvár városa tanácsából, october 2-án, 1860.

(1111)

2077—1860.

HIVATALOS.

Hirdetmény.

Torda város tanácsa részéről maj. pénztárába befolyó jövedelmező jök, mint boltok, aranyosi hid, piaci vásár- és személtvám, úgy b. Kemény

Farkas-féle s más külsők haszonbérének f. év nov. 1-től 1863. év oct. utoljái, vagy is 3 egymást követő évre leendő kiadása végett f. é. oct. 15-kén helyt Tordán, a tanács irodában árve rés fog tartatni. Az árverési föltételek ugyanott megtekinthetők.

Torda városa tanácsától, oct. 6-kán, 1860.

HIVATALOS.

(1114)

HIVATALOS.

Ujabb hirdetés

a kolozsvári cukorgyár eladása tárgyában.

A fennforgó gyár-eladás tárgyában e lap idei szept. 27-diki 78-dik számában szept. 30-kára hirdetett társulati közgyűlés mai napon, oct. 4-kén meglőn tartva, s abban az azt megelőzőt részvényesi előleges értekezlet megállapodásai alapján határozatul kimondatott, hogy a jelenlévő tagok ily fontos kérdésbeni végleges határozásáért egész tekinteteken kívül számos tagnak vidéken lakása s a gyűlés-hirdetés és megtartás közötti idő szerfeletti rövidsége miatt is a felelősséget magukra nem vehetik; ennél fogva végezték, hogy újabb közgyűlési határnapul idei november 1-jét tűzzék ki; a meddig a távollakó részvényesek is érdekeik képviseléséről felhatalmazás utján gondoskodhassanak. Mely közgyűlési végzés a társulati ügyintéző bizottság által ezennel közhírré tétetik. A gyűlés a nemes város tanácsházánál a községi gyűlés teremében fogván délelőtti 10 órakor elkezdődni.

(1113)

HIVATALOS.

Szamosfalván egy kő udvarház a szükséges mellék-épületekkel és csűrrel. Értekezhetni Nalácz Farkas kereskedésében Kolozsvártt.

(1092)

HIVATALOS.

Bérbe adandó birtok, és eladó szőlő. Kolozsvárhoz egy órányira Dezmér helységében egy 300 holdból álló birtok bérbe adandó. — Kolozsvártt az alsó-kőmáiban egy 5 fertályból álló szőlő eladó; — ezekről értekezhetni tulajdonos Sikó Miklóssal.

(1100)

Aluljegyzettek tisztelettel jelentjük, hogy a

BIASINI SZALLODA

Kolozsvártt

általunk haszonbérbe vétetvén, újra szerveztetett, s folyó év october 25-kén a t. cz. utazók felvételére meg fog nyitni.

Ezen szálloda átvételével az által reményljük a t. cz. vendégek és utazók iránti mély tiszteletünket tetteg bizonyítani, ha komoly akarattal és szorgalommal hatáskörünkben a lehető legjobbat nyújtani törekvünk.

A vendég szobák átalakításánál, újonnan butorozásánál főleg a kényelemre volt figyelem; nemkülönben tisztaságról, előzékeny és gyors szolgálatról, egy e tekintetben megpróbált személyzet által, kielégítő választékú, izletesen készített jutányos áru élekről, válogatott kitűnő borokról, különösen gondoskodtunk.

Aluljegyzettek sem költöget, sem fáradságot nem kíméltek, hogy a t. közönséget ugyan ezen szállodában, egy újonnan szervezett

K a v é h á z z a l

is ellássák, hol mindennemű italokon kívül, több bel- és külföldi lapok állanak a t. cz. vendégeink számára.

Meggyőződve lévén, hogy t. cz. becses vendégeink kívánalmainak megfelelően, számos látogatás reményével kecsegtetjük magunkat.

Mély tisztelettel

Főző és Komlósi,

haszonbérlok és vendéglősök.

(1112)

Az idő lefoly.

a mely alatt még az idén a brassói általános nyugdíj-intézetbe léphetni. Octobernek utolsó napja bezárja a belépést egy egész évre. A ki tehát a nagy előnyök, a melyeket ezen, semmi magányerészkedésen nem alapuló intézet, részvényeseinek biztosít, önmagának vagy övéinek megakarja szerezni, siessen a belépéssel, nehogy egy kipótolhatatlan egész évvel hátramaradjon.

Hasonlóképpen sziveskedjenek azon t. tagok, a kik évi járulékokat még nem fizették be, azt october végeig megtenni, nehogy birlapilag névszerint kelljen őket erre emlékeztetni, vagy pedig nehogy éppen egy egész évvel hátramaradásban maradjanak.

Brassó, october hóban, 1860.

Az általános nyugdíj-intézet igazgatósága.

(1105)

Haszonbéri hirdetés.

Özveggy gróf Wass Györgyné szület. gróf Gyulai Francziska urnő, volt Dobokamegyében Sz. Gothárd, Sz. Egyed és Pujon helységeiben fekvő majorsági birtoka, mely a kataszteri felvételek szerint az irt három helységek határain következő kiterjedésű:

szántó összesen	292 hold
kaszáló	148 „
legelő	25 „
szőlő	6 „
nádas	120 „

s ezeken kívül tüzelésre való aránylagos beli fa

(1—3)

rész a mintegy 300 holdnyi erdőkből, továbbá szép kiterjedésű udvarok lakházakkal és nagy kiterjedésű gyümölcsösökkel, s végre uavartelkekre épített házacskaikkal, a jövő 1861-dik év sz. György napján kezdődő három vagy több évekre haszonbérbe adandó.

Bővebb értesítést vehetni, akár Posten a mlsz grófnőtől Pest tükörutca 2-dik szám első emelet, akár Kolozsvártt külső monostorutczában 64-dik számú ház tulajdonosánál.

(1107)

A budai kölcsönsorsjegyek

legközelebbi húzása f. év october 31-kén fog megtörténni.

A 4.769.675 o.é. forintból álló nyerő összeg 40.000, 30.000, 20.000 stb. forintos nyereményekre van osztva. A legkisebb nyeremény, a melynek mindegyikére ezen 40 forintos sorsjegyeknek kivétel nélkül esni kell: 60 70, 75, 80 forint osztrák értékben. — Sorsjegyek kaphatók: Dietrich Sámuelnél

(1110)

15 kosár méh eladó.

Értekezni lehet belső magyarutczában 432 szám alatt.

(1108)

Szálás erdő.

Kolozsvártt mintegy 3 óra távolságra egy negyven holdas szálás erdő eladó. Értekezhetni felőle Hosszu-Macsón tulajdonos Szentiványi Lászlóval.

(1095)

Karacs Teréz

összes munkáiból kapható Stein János, Demjén László urak könyvkereskedésükben és az irónónál b.-farkas utca 51-dik szám alatt; ára: a két kétének 80 uj kr.